Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Opera

P. 1-3 nebst Inventarium

Gerson, Jean

[Straßburg], 1488

Sermo factus coram alexandro papa in die ascensionis

urn:nbn:de:bsz:31-300759

Visual Library

Experior itaqꝫ verā eē comici ſniam nihil
eē q̄n male narrādo poſſit deteriorari. Hāc
ego eē vnā ex maxis difficultatib' eſtimo/q̄
reddūt offm̄ p̄dicationis onerosiſſimū. q̄s
difficultates atꝫ diſcrimia Greg. ꝛ Criſo.
q̄libet in ſuo paſtorali/ꝛ Aug. iiij. d' doctri/
na xp̄iana/copioſiſſime narrauerunt. Fit
enī plerūqꝫ (roq̄r centies expertus) vt p̄ntes
in ſmone aliq̄/non ſolū deprauēt b̄ndicta
ſed ea q̄ nullo mō dicta ſūt/cōſtant affirmēt
pro platis. Stultoꝝ quid infinit' eſt nūe/
rus. Eſt tn̄ ſapiētis aſſertio/Stult' n̄ capit
v'ba prudētie/niſi ea dixerꝫ q̄ v'ſant in cord'
ſuo. Vez q̄ꝫ ē dictū apuley m̄ltos eē q̄ ſol'
aurib' corpis philoſophant'/intellectū v'o
vel nullū h̄nt/vel illū variāt p'varietate paſ
ſionū ꝛ affectionū/quēadmoduꝫ in ſonitu
cāpanaꝝ ſumim' argumētū/Dicunt ei(vt
vulgari more loq̄r)qd' volum'. Porro mi/
hi cōſci' ſuꝫ/nihil p'tuliſſe tūc/qd' n̄ eēt ſacre
fidi/monitiſqꝫ ſalubrib' accōmod'. ꝛ exami
nata v'itate ſtabilitū. Nihilomin' q̄t hōe ie/
ſu ſup eodē ſmone mihi relata ſūt/q̄ ne dū
nō dixerā/ſꝫ nec cogitauerā. Quot peruer/
ſe capta ꝛ p'uerſius ip̄ugn̄ta audacter aſſere/
re q̄ſdā poſtmodū p̄ntes/viderint ip̄i quo
ſtudio vel ꝯdicendi vel vane cōplacēdi/ſeu
zelo vel ig̅rantia moti/q̄ſiſſe veritates per
me poſitas ip̄ugnare/ꝛ p rōes palā errone
as/ſꝫ nolo ſeq̄ relationes ſolas hoīm in tā/
to negocio defendēde veritatis/ne pugne/
mus/vt dicit' in tenebris. Habuiſſent igit'
dictorū meorum formā p'priam/ꝛ limitatio
nē/adeo vt tranſpoſitō ſepe vel omiſſio vni
us vocabuli ſniam variaſſet/habuiſſent in
q̄s formā ip̄am/habuiſſem viceuerſa ſolide
q̄ dixiſſent/nūq̄ꝫ refugiſſem p veritatis de/
fenſione ꝯgredi. ſꝫ q̄d agerē/nihil obiectū
eſt qd' ſtruerim/dū eſſem p̄ns/potenſqꝫ ver
botenus r̄ndere/ſed longo poſtmodū int'/
uallo me abſente ꝛ ſurdo vocib' coꝝ pluri/
ma/variaqꝫ in oppoſitū dicta predicataqꝫ
ego ſolis rumorib' accepi/q̄b' cur non ma
gno conatu r̄ndere pauerim iaꝫ exp̄ſſi. No
uiſſime āt heſterno veſpe ſcp̄ſit ex vn' amicꝫ
fideliſſimiſ/ſe audiſſe ab altero/q̄ ſimiliter
audierat ab alijs grauib' (vt dicebat) viris
me dixiſſe in ter cetera q̄ hoīe in articulo
mortis exn̄te q̄libet ſacerdos hꝫ eq̄lem ptā/
tem cū papa in indulgē̄tijs dandis/a pena
ꝛ culpa. Hanc v'o aſſertionē certiſſim'
ſum nec ſenſiſſe nec dixiſſe/quāquā ſi de po
teſtate ordinis in caſu neceſſitatis fieret lo
cutio/ſcitū eſt ſatis/q̄d doctores ſententiēt
Deniqꝫ quid dixerim/vn̄ error talis potue
rit/in aliquib' paꝝ forſan aduertētib' ad v'
boꝝ formā/elici. Pono diffuſiori ſmonē i
cartula colligata p̄ntib'. Tu preceptor ſapiē/
tiſſime corā tuis oculis tot' palam ſū/tibi
int' ꝛ in cute not'. Digneris accipe baculū
defenſionis mee in h' articulo/q̄ app'hēſo/
voces oppoſitas/ſi ita dignū viſuꝫ fuerit/
valeas cōpeſcere. Poſtremo totū ip̄m ſer/
monē quē hacten' recōdiuī al'ſqꝫ m̄tiplī/
catōe in alias man' habui/mittere (ſi ita cē
ſueris) pat' ſum: intēnone talis finis. Det
dn̄s ip̄e b̄n valere iugit in dn̄o/ad ꝯſecutō
nē b'tē ſpei/ꝛ ad vnionē celerius remeandā
in regionē eccleſie ſancte dei.

Sermo factus corā Alexandro papa per magiſtrum Johannem de Gerſon cancellariū pariſieñ.

In die aſcenſionis domini.

Adiuua rex celeſtis ꝛ tu regina genitrix v'/
go pauperem ꝛ inopem de regno iſraeliti/
co locuturum.

Domine ſi in tempore hoc re/
ſtitues regnum iſrael. Origi/
naliter Actuū. i. ca. ꝛ recitati
ue in epiſtola preſentis feſti/
uitatis. Non ſum neſcius
beatiſſime pater/voſqꝫ cardines orbis ter/
rarum/ꝛ ceteri domini ſapientia clara ful/
gentes/me ſubire ſermonis onus prorſus
impar exiguis viribus. Idcirco pulſabo
ianuas deuote/regis celeſtis/vt impfectuꝫ
meum ſuppleat. humili det gratiaꝫ. linguā
infantis faciat diſertam. Et quo facilius
exaudiar oretur pariter eius pia genitrix/
illiqꝫ ſalutatio preſentetur angelica. Aue
gratia plena ꝛc. Domine ſi in tempore hoc
ꝛc. Queſierunt hoc apoſtoli ab aſcenden/
te domino. eiſdem quidem verbis. ſꝫ ſenſu
vario. qua varietate breuitatis ſtudio pre/
terita. quoniam duplex eſt regnum iſrael.
hoc eſt videntium deum. alteruꝫ celeſte tri/
umphantis eccleſie/cuius ciues deum vi/
dent per ſpeciem. alterum terreſtre militan
tis. cuius ciues deum intuentur per fidem
Dicā primū quō celeſtis/deinde terrenū rui/
nas aſcēſio dn̄ica hodie reſtituerit. Hanc
mihi p'tionē n̄ me' ſenſus ſꝫ diuin' ꝯtulit
ap'ls. a q̄ ſcp'tū meminī decū p'rēꝫ p'poſuiſſe in
diſpēſatōe plenitudis ip̄m inſtaurare oīa in
xp̄o q̄ in celis ꝛ que in terra ſunt. Ecce me

docet aplſ tuꝰ vas electionis tue dñe Jeſu
que tibi ridere licuerit q̄rentibꝫ diſcipulis
dñeſi i tpe h̄ ꝛc. Nã ſi p te cẽnt inſtaurãda
q̄ ſũt in celꝰ/vti affirmare illũ pſpicio. q̄d ti/
bi leuiꝰ q̄ꝫ hẽc illis veritatem ridẽte ꝓptea
ſcẽdere celos vt ciuitatẽ diminutã ꝛ mag̃ p
te ſua p ſcelꝰ orbatã turpe/reintegrares. Jp
ſa maloꝝ oim p̄ma parẽs ſupbia/luciferũ
illũ q̄ mãe oriebaẗ/cũ tertia ſtellaꝝ pte tra/
xit ad tenebroſũ occaſũ. Et q̄s crederet nõ
inde regni ſupni claritatẽ obũbratã: Tol/
lite ex h̄ celo viſibili luciferꝝ/ꝛ cũ eo tertiaꝫ
ptẽ ſtellaꝝ/cui dubiũ ẽ noctes obſcuriores
futas: Quis neſciat ipfectã remãſiſſe ſcõꝝ
ãgeloꝝ ſocietatem ſuo numero diminuto:
Quis in dubiũ vocabit corpꝰ ciuitatꝫ illiꝰ
p̄ſtãtiſſimoꝝ mẽbroꝝ auulſione ſenſiſſe le
ſionẽ/ꝛ itegritatẽ pulcerrimã amiſiſſe: Al/
lus opinor. ¶ Ergo claudicabit ſcõꝝ glo/
ria. nec dĩ ciuitas de ſui integritate letabit.
Si natura tanto tpe vacuũ ipſecteẗ ꝛ ſic ex/
horreſcat. q̄ pacto ſupnas ſedes vacuas/o/
culis eq̄s aſpiciet ſcõꝝ glĩa: Deniq̄ꝫ gau/
dẽt angeli ad pniam pctõꝝ. Ac ſi gaudiũ
ĩgerãt angelis lachryme mee. q̄d delicie
mee. Etſi delicie mee gaudiũ ſit ãgeloꝝ. q̄/
mõ magis fuiſſet eoꝝ q̄ ceciderũt pmãſio:
At illõ ciuitati celeſti deeſt. Fuiſſet igiẗ ali/
q̄ ſcõꝝ iocũditas ſtãtibꝫ ãgelis q̄ ruẽtibꝫ ſb
lata ẽ. ¶ Ergo inq̄s ꝯfirmati ſpũs cetero
rũ ruinã meſti deplorauerũt. ꝛ q̄ pte brorũ
ciuitatẽ lucꝰ igredereẗ. Nõ dico fleuiſſe. ñ
meſtos/ñ triſtes extitiſſe/viderũt culpã pec
cãtiũ. nõ inde letati ſũt ꝓpẽ caritatẽ/neq̄ꝫ cõ/
triſtati ꝓpẽ ꝯfirmatõꝫ Viderũt deinde penã
ꝛ letati ſũt iuſti vidẽdo vindictã/atꝫ ad de/
lectõꝫ ipioꝝ affuerũt ꝯditori Etenĩ micha
el ꝛ ãgeli eiꝰ pliati ſũt cũ dracõe. ꝛ putas vi
ctoria potitos nõ inde ſũpſiſſe gaudiũ:
Sꝫ aliõ ẽ aliquã deeſſe leticiã ipfecte ciui/
tati. aliõ triſticiã admittere. Nõne vides de
lectatõẽs ipas itellectꝰ puriſſimas ꝛ ꝯtieta
te carẽtes cũ aſſũt letificare. cũ abſũt nõ cõ
triſtare. ¶ Acceſſit ad mali cumulũ q̄ ea ſu
pbia q̄ ꝯceptã i celꝰ dolorẽ. in padiſo treſtri
pepit iniq̄tatẽ. qñ p iuidiã indigta carnem
eo viliorẽ aſcẽdere vñ p̄ſtãtior ſpũs corue/
rat. hoi ꝯdito ad replẽdas ſedes in celo va/
cue factas/in ſpẽte dixꝫ virꝰ aſpſit. Sic. n.
inuidia mors intrauit i orbẽ traꝝ/q̄ꝫ uis ini/
tiũ extiterit ois pcti ſupbia. Jta ex omi pte
optate reſtõni ſupne ciuitatis/malignꝰ ob
uiabat. Attñ ſpeſ eũ fefellit. reſtituta ẽ imo
ꝛ ãplificata dignitate. Cecidit lucifer p ſup
biã aſcẽdit aliꝰ lucifer p hũilitatẽ. Jnuecte
tenebre p occaſũ p̄mi purgate fuerũt p or/
tũ ſcõi. Jlle minuit ſcõꝝ nũeꝝ/iſte reſtaura
uit ꝛ ãplificauit diminutũ. Jlle regni viola
uit integritatẽ. iſte violatã repauit. Jlle in
celo ſedes vacue fecit/iſte nouis laudatori
bꝫ vacue factas adipleuit. Jlle mltos ex ã/
gelis exẽplo malo traxit in p̄ceps. iſte pluri
mos hoies iuſtificatos tanq̄ꝫ cẽteſimã ouẽ
p̄us errãtẽ ꝓpriis hũeris reportauit in celos
Jſte ex oi pte ſathan ꝯludiẗ. nec. n. i celos
reaſcẽdere potuit vñ tanq̄ꝫ fulgur ceciderat.
h̄ ẽ furoris ipetu fuerat p̄cipuatꝰ/ꝛ aſcẽſuꝫ
quẽ hoi atꝫ reſtõem quã inuidit ciuitati nl'/
latenꝰ ipedire p̄ualuit Vexꝫ gladio ſuo ma
nu potẽtioris erepto iugulaẗ. ꝛ dũ intẽtiõe
corrupta ab igreſſu glĩe nouos ciues ꝓhi/
bere glorioſũq̄ꝫ dei regnũ itegritate pulcer
rima fraudare ſatagit/tã ciuibꝫ fabricat co/
ronas/q̄ꝫ nouã dignitate regnũ honeſtat.
Lucifer inde cecidit. ſol aſcẽdit. Vanitas
e celis eiecta ẽ. vitas in celo reuecta ẽ Ami
ſerat illa ciuitas creatũ angelum/ac recepit
creatorẽ hoiꝫ. Vñ ꝛ h̄ vexꝫ ẽ illõ aplĩ. Nõ
ſic delictũ ita ꝛ donũ. ¶ Vis ẽt audire no/ ¶ Æ
uũ genꝰ gaudij q̄d niſi hõ peccaſſet ciuitas
illa nõ ſenſiſſꝫ. Nõ vereor ne nimis audacẽ
loq̄ videar/cũ ſeq̄r Berũ. auctorẽ/q̄ nõ pu/
tat deũ nr̃m totã hitũ ꝝ glĩe ſine laudẽ/do/
nec veniãt q̄ i ꝯſpectu ãgeloꝝ pſallãt tibi.
Letati ſumꝰ p diebꝫ q̄bꝫ nos hũiliaſti. an/
nis q̄bꝫ vidimꝰ mala. Hoc genꝰ leticie celi
neſcierũt niſi p eccie filios. h̄ nẽo vnq̄ꝫ leta
tur/q̄ nũq̄ꝫ nõ letaẗ. Opptune pꝰ triſticiam
gaudiũ ſubit. pꝰ laborẽ q̄es. pꝰ naufragiũ
portꝰ placet cũctꝫ ſecuritas/ſꝫ ei magis q̄ ti
muit. Jocũda oibꝫ lux/ſꝫ euadẽti de p̄ſẽte
tenebraꝝ iocũdior Trãſiſſe de morte ad vi
tã/vite grãm duplat. deeſt laudi ſi deſũt q̄
dicãt trãſiuimꝰ p ignẽ ꝛ aquã ꝛ eduxiſti nos
in refrigeriũ. ¶ Hodie felix illa ciuitas no
uis exltat gaudijs. ad hũc diẽ celeſtꝫ ruine
pdurauerũt. An hũc diẽ nẽo aſcendit in ce
los cũ de xp̄o ſcpſerit ꝓpha q̄ aſcẽdit pãdẽs
ante eos iter. An vero ipo aſcendẽte co/
aſcenderint q̄ cum reſurgente reſurrexiſſe
legũẗ: aias oi labe purgatas Credo/ſed de
corpibꝫ haud q̄cq̄ꝫ temere diffinire velim.
¶ Ergo leti fuerũt angeli xp̄o ꝯcepto. leti
naſcẽte. leti p̄dicãte. leti hoiem redimente.
leti reſurgente. ſed letiores aſcẽdẽte. Quid
ita: Quia multa doceẗ miſteria xp̄o p̄ñte q̄
p̄us abſẽte neſcierẽt. Nec id mirꝫ videaẗ cũ
ſcripſit aplus. Jnnoteſcere principibus

ꝛ ptãtibꝯ in celeſtibꝯ ꝑ ecciam/multiformē
ſapiam dei. Poꝛro qđ ꝓus ſola ſpe tenue-
rãt/ruinas ſuas reſarciendaſ/hodie re letio
y re cõpꝛehẽdũt. ¶ Quis mihi det o dñe Je
ſu/o glioſiſſime reſtitutoꝛ regni celeſtꝫ. qs
mihi det vt poſſim ↄcipe q̃ta intuleris ho
die celiſ feſta gaudioꝝ. q̃ta iocũditate btõ
rũ ſpirituũ agmia ad nouã ſolẽnitatẽ inuita
ueris/q̃ta tibi leticia calcatoꝛi toꝛcularꝫ cũ
rubꝛis veſtimẽtis celos introgrediẽti tota
ſupna curia certati obuiã venerit/aduenisꝫ
ſe gratulata ẽ/q̃tis laudibꝯ triũphatoꝛẽ ꝓ-
ſecuta ẽ/q̃s iocũdis obſeqs in ſedẽ excelſio
rẽ collocare ſtuduerit: Si plꝰ gaudeat ſuꝑ
vnoꝰ pctõris pnia q̃s ſuꝑ nonagintanouē
iuſtis q̃ ea nõ egẽt. q̃tũ de te gauiſa eſt deo
hoie/moꝛtꝫ victoꝛe/tot penitẽtes in ipſam
domũ patnã nõ reducẽteꝫ repoꝛtãte/ q̃ipe
es ſũmũ eiꝰ gaudiũ. ſũmꝰ amoꝛ. ſũma ſuaui
tas: In te eni tota deſiderat ↄſpicere. te ſu
is ipiꝰ ocul' ex ꝓpinq̃ ↄtuendum pñtabas.
Quã incredibili voluptate ſenſus oim in-
tios tua vox illa ꝑmulſit. Cõgratulami mi
hi o amici ꝛ vicini. q2 inuẽi ouẽ q̃ pierat. iue
ni dragmã ꝑditã/moꝛtuꝰ filiꝰ reuixit. Cele
bꝛemꝰ alacriter o xp̃ianitatꝫ rectõres incliti
celebꝛemꝰ tantã feſtiuitatẽ. repñtemꝰ in ter
ris angeloꝝ leticiã/q̃ ꝓ nr̃a illis ſalute ptꝫ
ingeſta ẽ. Nob ↄgratulemur q̃ꝛ ẽ hodie re
laxata imo ꝛ captiuata captiuitas. Aſcen-
dẽs eni xp̃us in altũ/captiuã duxit captiui
tatẽ. gaudiũ ingẽs hodie ex toꝫ pbũ nr̃e dã
natõis deletũ ẽ. Quidni hodie illa natura
in celũ ĩit. cui dictũ ante fuerat. terra es ꝛ i
terram ibis. Et vt thematis ſententia con-
cludatur a dño in tpe hoc reſtitutũ eſt cele-
ſte regnum iſrael. Hec ꝓ poꝛe pte nr̃i ſer
monis ſatis ſint. Domine ſi in tpe h̄ ꝛc.

z ¶ TRactet iã hec introgatio de regno
t ꝑegrinatonis eccie/qđ ab Abel iu
ſto ducẽs originẽ ꝛ ſi poſtea ſepe la
boꝛauerit tñ nũq̃s vniuerſum intcidit. Se
pe expugñerũt me a iuuẽtute mea ꝛ ñ potue
rũt mihi Floꝛuit aliq̃ñ ſb p̃riarchis ducibꝯ
iudicibꝯ regibꝯ ſacẽdotibꝯ. vexaploꝝ tpe na
tionibꝯ ſubiectũ mire defloꝛuerat. Rñde tu
q̃rẽtibꝯ dñe Jeſu/ꝛ ego /ſicuti ẽte nẽ opibꝯ
nẽ vocibꝯ rudiſti. ꝛ ſi minꝰ foꝛtaſſis ad affe
ctũ q̃rẽtiũ/tñ ad ꝟitatẽ. Audiſtis/q̃m miſi
vos vt eatis ꝛ fructũ afferatis/eripiẽdo ci-
ues iſraeliticos e manibꝯ regis babylonis.
Audistis/q̃m ꝑcipio vob vt eũtes in mũdũ
vniuerſũ ꝑdicetꝫ euãgeliũ oi creaturꝫ/vt ſitꝫ
mihi teſtes in hierl'm ꝛ iudea ꝛ ſamaria. ꝛ
vſq3 ad extremũ terre. Cur h̄: Niſi vt q̃qua
uerſũ hoſte depulſo/regnũ iſraeliticũ/ vr̃o
miſtrerio dilatet. Hui' rei gr̃a dedi q̃ſdam
vr̃m aplos. q̃ſdã ꝓphas. q̃ſdã euãgeliſtas
alios aũt paſtoꝛes aut doctoꝛes ad ↄſũma
tionẽ ſctõꝝ in opꝰ miſterij. in edificatiõem
regni iſrl'. Propterea alteri vr̃m alterã mãi
feſtatiõeꝫ ſpũs pti õdi pti dabo ad vtilitatẽ
repationis regni deſolati. Et ne nudos ho
ſtiũ telis exponerẽ ſuccincti lũbos vr̃os in
ꝟitate/indui vos loricã iuſticie. dedi pedũ
calceos in ꝑpatione euãgelij pacꝭ. ↄtuli ſcu
tũ fidei galeã ſalutꝫ/ꝛ gladiũ ſpũs qđ eſt ꝟ-
bũ dei. q2 ꝟo imbecillibꝯ q̃les adhuc eſtꝫ hec
arma potiꝰ foꝛẽt oneri q̃s vſui. Edico vob
ab hieroſolimis ne diſcedatis/q̃duſq3 re-
ceperitis ꝟtutẽ ſpũſſcti ſupueniẽtis in vos
q̃ nõ arma tñ ſine moleſtia ferre. ꝟeſũetiaꝫ
cũctos ipetus hoſtiles eludere. imo ꝛ exer-
citus fundere atq3 fugare poſſitiſ. Nã quõ
dãna celeſtia reſtituẽt niſi ex his ciuibꝯ re-
gni terreſtris q̃dã ſurſũ aſcẽderint. ¶ Hec
illis carꝰ ꝑceptoꝛ/ cuiꝰ vocibꝯ diligent' pa-
ruerũt. Cũ pꝰ ſpũſſcti ſuſceptionẽ/pſecti ꝑ
dicauerũt vbiq3/dño cooperãte ꝛ ſmonē
ↄfirmãte ſeq̃ntibꝯ ſignis. Vbiq3 circũtule-
rũt ſagittas potẽtis acutas cũ carbonibus
deſolatoꝛijs. vbiq3 vicerũt regna. effugart
aciẽ gladij foꝛtes fuerũt in bello. caſtra ꝟte
rũt extero2. Ita breui creuit eccia idyta fa-
cta ẽ ꝛ poſita ẽ in ſupbiã ſeculoꝝ. dilata eſt
a mari vſq3 ad mare. ꝛ a flumine vſq3 ad ter
minos oꝛb terraꝝ. Adoꝛauerũt eũ oẽs re-
ges. oẽs gẽtes ſuierunt ei. ¶ Sed q̃d ad t
hec aſcẽſio: multũ ꝑ oẽm moduꝫ. Quippe
q̃s diu dñs in terris cũ diſcipulis ↄuerſatuſ
eſt/humi repſit coꝝ dilectio. dulciter ſi q̃dẽ
eum amauerũt. ꝛ ꝑ eiꝰ dilectiõe ſpꝛeuerũt
alia. Ecce inq̃ũt reliq̃mꝰ oia ꝛ ſecuti ſumꝰ te
Vex nescio/quõ pñtia viſe carnis/ſpũalis
amoꝛis puritatẽ nõ admittebat. Inde ſe-
petanq̃s carnales obiurgant. Inde petruſ
impatienter audiẽs verbũ de moꝛte mgr̃i/
ſathanas vocat. Indẽ cũcti moleſte tulerũt
q̃ de aſcẽſuri mgr̃i diſceſſu audierũt. Inde
pluſ ill' ſapiebat ꝟbũ caro q̃s/ ꝟbũ ꝟitas. ꝟ
bũ ſapientia iuſtia virtꝰ pietas. Inde ſcri-
ptũ eſt illud. Niſi ego abiero paclitꝰ nõ ve
niet. Et illud aliud. Nondũ erat ſpũs datꝰ
q2 nondũ fuerat Jeſus gloꝛificatꝰ. Sꝫ pꝰ
mgr̃i diſceſſionẽ aptioꝛes ſubinde fuerũt
ſctm̃ ſuſcipe ſpm̃/a q̃ roboꝛati atq3 firmati

discerēt amare valide. p̄dicare v̄itatē itrepi-
de/frigida corda succēdere/discerēt pl⁹ iue-
nire saporis i v̄bo deo q̄ȝ in v̄bo hoīe. Ex-
perirent altiorē amoris gradū iā eis oñsuȝ
a xp̄o dicēte. Sp̄s est q̄ viuificat/caro nō p̄-
dest quicq̄ȝ. Ad hūc gradū Paulus ascen-
disse videbat cū dicebat. Et si cognouim⁹
xp̄m fm carnē/sed iā nō nouim⁹. Fortassis
ꝛ p̄pheta cū diceret. Sp̄s ante faciē nr̄aȝ
xp̄s dn̄s. Hui⁹ igit sp̄ualis amoris virib⁹
ac robore regnū isra eliticū restituerūt. ¶
Sed heu ꝛ plusq̄ȝ millies heu. q̄ȝ grandis
nobis materia lachrymaꝝ obijcit. Circū-
feram⁹ oculos quorsumcūq̄ȝ libuerit. nusq̄-
q̄ȝ pax/nusq̄ȝ trāquillitas. nusq̄ȝ secura qui-
es. vbiq̄ȝ calamitas. afflictio perturbatio.
O me miserū/quō regnū vbiq̄ȝ diffusuȝ p̄
bellatores inclitos/coartauit in angustuȝ
acrestrinxit rex impi⁹ Babylonis. quō ma-
iorē ātiqui regni portioneȝ abstulit xp̄o/ꝛ
eā ipaȝ q̄ scōm sibi nomē retinuit innume-
ris tempestatib⁹ iactatā affiixit. Nam quo-
ta sunt humani generis portio machome-
tici ac ab octingētis ferme annis suaue xp̄i
iugū ceruicib⁹ excusserūt. Quota indi/se-
rūt xp̄iane cruc insignib⁹ exornati sȝ eccle
romane primatū ignorare. Quota greci/
at illos mala tempestas a sede Petri disie-
ctos/non modo scismatis sed nōnulli⁹ etiā
heresis macula fedauit. Latinitas ipa pu-
rior ac imaculanor. sedē eni habet Petri.
p̄ cui⁹ fide ne deficeret specialiter orauit il-
le q̄ in omnib⁹ exaudit⁹ est p̄ sua reueren-
tia. Ipa tamē tam multis q̄ȝ diuturnis q̄ȝ
violentis scismatib⁹. tū antea sepe. tum no-
stra tēpestate miserabiliter cōcussa languit
Unde nup̄ tantaꝝ calamitatū impatiens
eccl̄ia/mestis suspirijs ac gemitib⁹ clamauit
ad dn̄m. Dn̄e si tp̄e h̄ restitues regnū israel
Aliq̄ ex p̄te audita ē. excitat⁹ est tanq̄ȝ dor-
miēs dn̄s. tanq̄ȝ potēs crapulat⁹ a vino. et
pcussit inimicos suos i posteriora. oppro-
briū sempiternū dedit illis. Asportauit du-
plicē sobnam tanq̄ȝ gallū gallinaceū ꝛ fide-
lē Eliachim substituit. Naȝ cui⁹ ē ista tua
substitutio. p. b. nisi xp̄i. vn̄ ꝯuocatō ꝯsilij
tā mira. Un̄ p̄us discordātiū inaudita cō-
sensio. Un̄ tot p̄sulū ac p̄sapientū ꝯcursus
tā celer. Nō eā certe dissensionis sȝ pacis.
Non vocauit papa. fuit ꝯuenticulū. O ri-
denda ac irrōalis nimiū rō. Nec q̄ȝ vero ad
q̄tuor illa ꝯcilia q̄ i actib⁹ ap̄licis describūt
Petrus vocasse memorat. Nec q̄ȝ sinodus

Nicena iussu Siluestri. sed Cōstātini ꝯue-
nisse legit. Ad quintū vniuersale patꝝ ꝯsi-
liū cōtra theodorū nestorij discipulū/nemi-
ne ꝯuocāte/sese certatim p̄res exhortati sūt
Fuere ergo ꝯuēticula. Caue dixeris. Co-
lunt ab Aug⁹. tanq̄ȝ euāgelia. Quid si scis-
ma dubios r̄ddat xp̄ianos quē duoꝝ p̄ pa-
pa colāt. Quid si qđ praꝝ est/summ⁹ pon-
tifex labat in heresim/vt legim⁹ Liberium
arriane prauitati subscripsisse. Marcelli-
nū idol sacrificasse. Quid si intolerandis
oneribus xp̄ianitatē grauaret. An aduersus
tātos morbos vllā relinq̄s medelā. Relin-
quo inq̄s. Credo sane. Nā imp̄fectam ni-
miū eccl̄iasticam policiā astrueres/nec a do-
cuius p̄fecta sūt op̄a salubriter institutam/
qđ credere nefas est. si q̄s in eū morb⁹ possȝ
incurrere ꝯtra quē nl'la posset adhiberi me-
dicina. sed tn̄ nulla memoratis casib⁹ relin-
quit/si nō aliq̄n sine pape vocatione ꝯue-
nire possit ecclesia. Libent hic diuti⁹ insi-
sterē sed breuitate p̄hibeor. ¶ Quoniam ¶B
ergo te certū ac indubitatū pōtificē nobis
exhibuit deus/vt reliqua mala per te tollat
ꝛ regnū israel nimis instrictū iteꝝ ampliet
ad te iā cōuertitur ꝛ clamitat eccl̄ia/querēs
Dn̄e si in temp̄e hoc ꝛc. Nō ab lōgis inq̄t
retro dieb⁹ quisq̄ȝ me summ⁹ pontifex in tā-
tam spem erexit recuperāde mee dignitatis
antiq̄/sicut tu/quē video ꝯtrarie dispositū
illis q̄ me diuiserūt. Fac obsecro vt nō fru-
stra sperauerim. Cōsidera etiaȝ atq̄ȝ etiā q̄
cū mihi donat⁹ es. tu⁹ esse certe desisti. nec
si te vocē dn̄m/tu me p̄pterea famulā arbi-
treris. Sic Sara obediebat Abrahe do-
minū illū vocās. Nō ego certe tua. sȝ tu me-
us. oīa siq̄dem mea sunt/siue Paul⁹ siue a-
pollo siue cephas. Tu te etiā filioꝝ meoꝝ
seruū vocas. si nō es/cur te vocas. Si ve-
re es. negato dn̄m/ꝛ vide q̄ȝtū mihi debes
Si q̄spiā te filioꝝ meoꝝ rōabiliter vti ve-
lit/non potes te sibi negare vel furari q̄ su⁹
es. q̄n p̄ te vel aliū/necessitati sue succurras
q̄ȝuis nil ambitioni/nihil auaricie/vel ma-
licie debeas/si tantū singulis. q̄ȝtū vniuer-
sis. certe q̄ȝtuȝ vniuersis tantū mihi. Qua-
re suspirabūda atq̄ȝ plorabūda peto/vt ma-
la mea respicias/vt regnū israel hoc tp̄e re-
stituas. ¶ Iustū petit pater btissime. eā ex-
audi. vniuersū studiū tuū ad regni sui resti-
tutionē ꝯferas. de vetusta illa saracenoruȝ
ruina/q̄ȝuis o si resarciret. Uix ausim ali-
quid dicere. lȝ nō existimet xp̄iani populi

retrores/ꝟ abſoluti pcepto qđ hodie tuiſ au
ribꝰ itonuit. Eũtes i mõm vniuerſũ/pdica
te euãgeliũ oi creature. aliiſqꝫ ſilibꝫ. q̃diu
fuerit aliq̃ gẽs ſine xp̃o. nec ſe putaſſent pa
tres eoꝝ apl'i. nec illi q̃tuor pncipales do/
ctores eccie. pꝰ q̃ꝝ tpa tãta peſtis exorta eſt
Uez ab hac diſputatiõe breuitatis amor
auocat ac ꝑperapit ad alia. De indis q̃d di
caz. Hñt xp̃m an pure q̃s doceat? Quis te
verat ad eos mittere q̃ referãt oĩa? Facile in
eis fidei ſinceritas corrũpit. cũ eccie roma/
ne nõ cohereãt. a q̃ fidei certitudo petẽda ẽ
Impiger extremos currit mercator ad in/
dos. Per mare pauperiẽ fugiẽs p tela per
ignes. Et ex te null' eo curret ſpe lucri faciẽ
de tãte gẽtis. memẽto tñ illi te eẽ debitorẽ
Iã vo de grecis loq̃rer q̃bꝫ multa latini de
bẽtꝰ. Uez hũc locũ eo negligẽtꝰ trãſeo/
q te erga grecoꝝ reuocatõnẽ oẽs adbituꝝ
opas intelligo. Feſtina pr̃. feſtina/ne fugi
at hora. ne labat occaſio deſup oblata/cui
nõ eſt facile ſilis reditura. Ad rẽ felicit tra/
ctãdã/tps oim pmũ eſt. Iñdẽ dicendũ pu
to de ea pte latinoꝝ/q̃ nondũ tuã clarã iu/
ſticiã inſequit. ſed duobꝫ homibꝫ hũano iu
dicio dinoſqꝫ ↄdẽnatis adhuc inheret. qm̃
ꝛ tua vigilãtia: ꝛ obedientiũ pncipũ ſeduli
tate/ꝛ tue vitaꝫ pſpicuitate/ſpes ẽ cito do
bñ inuãte reditura. Labore tñ opꝰ eſt. ¶
¶ C Igit his tãta breuitate decurſ pgit iteꝝ ec
cleſia q̃rere de ea pte q̃ tuã iuſticiaꝫ agſcit.
Dñe ſi in tpe ꝟ ꝛc. Tecũ forte cogitas. cur
ꝟ q̃rat. nã cũ hec pꝰſit ſciſmate libata. q̃naꝫ
in ea ruine repãde relinquũt? Gaudet ſa/
ne ſciſma eẽ hinc depulſũ. ſꝫ nõ radicitꝰ cre
dit auulſũ. Herẽt tre radices ex q̃bꝫ pullu/
lauerat malũ germẽ. Uerent ne ſi nõ ſuccin
dãt denuo repullulet/q̃re cupit vt fodiat al
tiꝰ labor tuꝰ/nõ futura ſine metu niſi vide/
rit cũctas maloꝝ germinũ ſtirpes penitus
auulſas. Sꝫ q̃ ſũt ais iſte radices? Abſit ſi
ꝟ a mea tenuitate. pſus abſit vt tuã ſũmaꝫ
ſapiam veli inſtruere/ſcio ab iſania paulu
lũ diſtare volẽtẽ docere mineruã. Sꝫ effũ/
do corã te cordis mei affectũ. imo pfero vo
ces eccie ſcõꝝ/ꝛ ſine ſuſpitiõe docendi/oro
vt eas exaudias. Quis eĩ neſciat nos i orõ
nibꝫ effũdere corã deo corda nr̃a. nec eũ vel
le docere? Malo tñ dicat ipamet eccia vo/
ces ſcõꝝ ſuoꝝ/dicat q̃s velit ſtirpes excin/
di ꝛ q̃s plãtari. En loq̃t. nõ iã in me ſꝫ in
eã intẽdite. Ue miſere mihi/ve infelici. ex
q̃ dignitatis culmie/maĩbꝫ iniq̃ꝝ detracta

ſum. quõ mutatꝰ ẽ color optimꝰ. offuſcatꝰ
faciei nitor. Celeſtis pulcritudo trenis ſor
dibꝫ inq̃nata. exangue corpꝰ effectũ miſan
dũ. incultũ. hiſpidũ veſtimẽtis fragrãtibꝫ
ſpoliatũ. Ecce rex ꝛ conditor meus/me regni
ſcõꝝ celeſtis/expſſam imaginẽ eẽ decreue/
rat. vt q̃tũ fas eẽt/terrena ꝓrex oblita/celo
ꝓpinq̃rẽ/ꝛ regnũ illõ ſupnũ ocul' mortaliũ
pñtarẽ. Sic enĩ ſub moyſe nomie dictũ fue
rat. vade oĩa facias ſm exẽplar tibi mõſtra
tũ i mõte. Sic retulit poſtea diſcipulꝰ quẽ
dilexit/ſe vidiſſe ciuitatẽ ſcãm hierlm deſcẽ
dentẽ de celo/ hñtẽ claritatẽ. Duplici vo ſi
militudie illã imitabar. Primũ q̃dẽ. q: ſic
in celeſti regno cherubin. ſeraphi ac ceti q̃/
qꝫ vſqꝫ ad ãgelos ordinant ſub vno capite
do. ita i meo corpe ſb ſũmo põtifice/ pma/
tes vl' pr̃iarche. archiepi ꝛ epi. archipbri pſ
byteri ꝛ abbates ꝛ reliq. ¶ Eſt alia pncipa ¶ D
lior/ꝛ cuiꝰ gr̃a hec iſtituta fuit/vt q̃tũ pati
tur corpꝰ corruptibile/qđ celeſtes hñt pfe/
cte/hẽant treſtres ex pte. Illi vidẽt p ſpẽm/
videãt iſti p ſapiam ꝛ fidẽ. Illi deũ tenent
pñtẽ p ↄphẽſionẽ. teneãt abſentẽ iſti p ſpẽ
Illi deo fruũt plẽa caritate. fruant iſti q̃ta
pñt in corpe pgrauãte. Deũ colãt ꝛ adorẽt
quõ hri. caſti ſint quõ hri. ſapiãt q̃ ſurſũ ſũt
nõ q̃ ſup trã quõ hri. ꝛ ſic poſſeꝫ diſcurrere
p ceteras vtutes. recte ſane. ſic ordiauit ſapi
ens artifex. Naꝫ ſi ꝓpria rõ mea q̃rit. ꝛ mei
collatio ad celeſtẽ ciuitatẽ faciẽdaꝫ ẽ. Ego
ſũ via ꝛ motꝰ in illã. illa finis ac terminus.
Ego pegrinatio rapti trãſiẽs. illa patria p
manẽs. Ego militãtiũ iuge certamẽ. illa le
tus victoꝝ triũphꝰ. Ego vallis miſerie/il/
la mõs leticie. Ego mare tẽpeſtuoſuꝫ. illa
portꝰ tranq̃llus. Ego exiliũ. illa natale ſo/
lum. Itaqꝫ queadmodũ motꝰ ex ſuo termio
ad quẽ/vadit. ſic ego ex illa. ꝓpriã traho rõꝫ
Quãtũ ad illã acceſſero tñ vitatis adq̃ro.
Si tendere deſidero/amiſſo noie ꝓprio in
alterã formã ↄuertor. Uñ deꝰ ↄditor meus
aſcendẽs in celũ q̃d aliõ voluit q̃ vt cũ mẽ
te ſeq̃rer q̃ pgrediebat corpe/vt illic eẽt cor
meũ vbi eẽt theʒaurꝰ meꝰ. amor meꝰ ſpes ꝛ
deſideriũ. Nõne affixit mihi pẽnas. q̃bꝫ in
tris corpe iacẽte/mẽte volarẽ i celos. Sũt
eteñ pẽne volucres mihi/q̃ celſa ↄſcendũt
poli q̃s ſibi cũ velox mẽs induit/tras poſa
deſpicit. Sꝫ q̃ ſunt ille: fides ſpes caritas
nihil cũ terra cõe gerẽtes. ſed tote celeſtes.
Nõne ſm has vtutes me ↄſuſcitauit deus
ꝛ ↄſidere fecit i celeſtibꝫ in xp̃o ieſu? O mi/

ra atq̃ ↄſiderabil' imitatio. q̃ celeſtioꝛ q̃ ter
reſtioꝛ effecta ñ dubitoꝛ. Dia ciuitatꝭ illiuſ
ordinē eloquiūt. celi/ſedera/elemēta/mixta
cū ordiatiſſimis legibꝫ do fuiāt. Unū ꝛ na
tura duce añ xp̃m meū natū/gētiliū ſacdo
tū ꝑtateſ ita erāt ordiate/vt archiflaminibꝫ
flamies ſubeēnt. a q̇bꝫ adhuc ꝓuinciaꝝ ac
dioceſiū diſcretōꝫ ꝑtitionē q̃ꝫ retineo. Ꝑtā
tes aūt terrenas q̇s ordiatas ābigat? Non
ē ꝑtās niſi a deo. q̄ aūt a deo ſūt. ordiata ſunt
Uerꝫ ordis mei pulcritudo lōge ꝑſtantioꝛ
exꝑſſioꝛ atq̃ vicinioꝛ. Cuiꝰ curā ꝑcipuam
ac pone vnicā cuſtodibꝫ q̇s mihi reliq̇t in
terris meꝰ ↄditoꝛ mādauit. Exēplū inq̇enſ
dedi vob̄ vt queādmodū ego feci ita ꝛ vos
faciatꝭ. Si ſilitudies pulcerrimas celeſtis
ordis i terrꝭ/vos illas fuate. vr̃m ē offiñ vt
ceteros purgetꝭ. illūietꝭ ꝑficiatꝭ q̄tinꝰ celeſtē
portēt imaginē. Idcirco voſ purgaui. illūia
ui. ꝑfeci. qꝛ nec ſordulētū mūdificat. nec te
E nebroſū illūiat. nec diminuta ꝑficiūt. Et
vos q̄les cuſtodes mee ſpōſe ſubſtitueritiſ
ē atꝫ ē caute ↄſidereris. Quādiu recte his
mādatis ē obeditū. ſpūs valuit. caro iacu
it. eximia ꝑ totū orbē traꝫ diffuſa ſū. Pax
vbiq̃ portabatꝭ/vbiq̃ ſ͂cipiebatꝭ. ferrea coꝛ
da linguis igneis ꝛ v̄b ignitꝭ liq̇ſcebant.
Sꝫ heu q̇d de calamitate p̄ntiū tēpm q̄rar
miſa? q̇bꝫ ꝑ celeſti ordie/ꝑturboꝛ ↄfuſiōe/
ꝛ ex ſilitudie celeſti q̄ mihi vita ē/ad inferni
ſilitudinē vbi nullꝰ ordo ſꝫ ſēpitnꝰ horroꝛ
inhitat q̄ mihi mors ē māibꝫ ipꝭ ꝑtrahoꝛ?
Deniq̃ ex diſtinctiſſima mēbroꝝ decētia/
i chaos. Anaxagoreū/niſi manꝰ ↄditorꝭ re
tēraret/ꝑpe dilaberer. Siccine mi rex te ſe
q̄r? Siccine celos peto? Siccine mr̃is ce
leſtis venerat imago. Uix iaꝫ ordo meus
quē inſtituiſti legit in libris. q̄to minꝰ in
moribꝫ. Cernere eſt archiepōs/ꝑmates ſu
os/vel igrare vel ↄtēnere/aduerſꝰ illos aut
ↄſuetudis diuturne ꝑſcꝑtōnē/aut exceptō
nē allegare. Et nōne hec eadē ab iferioribꝫ
ſuiſ archiepi patiūt. Cernere ē ꝓfeſſos pau
ꝑtatē/ita vt nec in ꝑuato nec i cōi ſibi q̇cq̃
reſuauerit. q̄ libius in terris caritatis ardo
re ſeraphi. ſcie plenitudie cherubi imitarēt
aut ad ꝑlaturas niſi ſūmis aſpirare. aut
ſi h̄ nō audeāt ad bn̄ficioꝝ minoꝝ q̇d ē in
ſatiabilius ↄmēdans currere/nō veritos ne
cū vxore loth retroſpicientes in ſal' effigiē re
digant. neq̃ ſatis mēores ananie ꝛ ſaphire
Mirꝝ ē nō alios eq̄ feſtinare ditari his q̇ꝝ
ꝓfeſſio vetat ditari. Cur. n. aſſidue pulſat

aures ap̄licas/q̄tinꝰ noua ꝑuilegia variāt
extorq̄re. Si h̄ vt publice ꝑficiāt/magiſ q̃
marſubia repleāt. ſplēdide viuāt/pauptatē
quā vouerūt exuāt. ipi viderit. q̃q̃ multa
me experientia mg̃ra docuerit/noli tñ iudica
re. Uidas alios nonē ordinibꝫ ñ ↄtētos. ñ
ei nouenis bn̄ficijs ſaturant. tādiu nouos
hiatꝰ pādere q̃diu viuāt/ↄiūgere domū ad
domū/agꝝ agro copulare/q̇ i medio terre
ſoli hitarēt. ipm vexꝫ ve ꝓpheticū ꝑ fabula
ↄtēnere. Uideas fere oēs ſūmis iportuni
tatibꝰ in leges irruere/dū nē petūt gr̃aꝫ ob
tinēdoꝝ ſil' incōpatibilium. nē in abſentia
poſſe fructꝰ colligere. nē añ oīs magis di
gnitates aſſeq̄. nūc ad ſacros ordies nō cō
pelli. ꝛ mille alia rectꝭ legibꝰ vetita. Ubi ñ
eſt itolerādū magis ꝑlatos commiſſos ſibi
greges lupis exponere ꝛ q̄tidie ad ōnatio
rū regioꝝ ſupputatōes ſedere/nō veritos ꝑ
ceptū ap̄licū trāſgredi. Nemo militās deo im
plicat ſe negocijs ſecularibꝰ/eo ſenſu q̄ per
ſacroſcm̄ ↄciliū oli expoſitū fuit. Quid F
de illis loq̄r q̄ de more patrie ꝑmittꝭ vtunt
galeiſ. ꝑ veſte linea veſtiūt ferrea. arma fert
balla gerūt. fundūt ſanguinē. ꝓſules negāt
duces exhibēt. ſpūm neſciūt. carnem fouēt
q̄ſi arma militie nr̃e eēnt carnalia ꝛ nō po
tentia deo ad deſtruendū omnē altitudinē
extollenteꝫ ſe aduerſus ſciam dei. Ex ſi ad
hec arma neceſſitas vigentioꝛ detruſerit/
vti nonnunq̃ accidere fateoꝛ. non eſt ma
gis ſperāda victoria ex pugna Joſue/q̄m
orōne moyſi. Porro illō q̄ꝫ abſurdū in hie
rarchijs inſtitutis/nullos actus hierarchi
cos exhibere/nō purgare. nō illuīare. nō
ꝑficere. Atq̃ vtinā exemplo ſuo malo non
inficerēt. i errores traherent/ac impficerēt
paupem plebeculā patam in alterutrū ſeq̄
aut bona exempla virtutū/aut praua vitio
rū. Quid turpiꝰ q̄m videre doctos aut be
ne moratos. aut extra ordines iacere. aut i
imis collocatos. ignaros autē ꝛ imbroboſ
altiſſimū gradū tenere/videre alios eſurire
alios ebrios eſſe. Ex ſi ad inſtitutonē ſacer
dotū atq̃ ꝓuiſionem venire delectet. doleo
ſemiaria ſeri litiū. vbi lites ſeq̄ ꝓpe nefas ē
Uix aliq̇d beneficia infra ꝑlaturas ↄfert/
q̇n ipm/vni ſūmus pontifex/alteri vero le
gatꝰ aliq̇ſ. itē ordinariꝰ alteri ↄferat. Quid
eſt h̄ aliud q̄m litiū materiā exhibere. Nec
illō minꝰ abſonū q̄ magiſ fauoribꝰ hūanis
aut gr̃a aut metu. aut cupiditate. aut con
ſanguinitate. aut affinitate. aut aliq̄ ipetu

animi q̄ iudicio aut delectu ꝓuiſiones iſte
fuĕrūt. Nec ad ea dona ſpectat q̄ ſpūſſanctus
mēbris meis varijs varia diſtribuit ad re-
gimen ordinatū. atq̄ ꝑ ſe ſufficiēs mei cor-
pis. Vn̄ fit vt auris ad videndū/ad audiē-
dū oculus nonnūq̄ applicet. ſimiliſq̄ cete-
roꝝ mēbroꝝ ꝯfuſio fiat. q̄ nulla maior per-
nicies. Ex quibꝰ hec radicibꝰ pullulaſſe cre-
did erim: Profecto ex fedis inq̄namentis
clericoꝝ. ¶ Vn̄ periere v̄tutes ex q̄bus ſe- B
cūda ſimilitudo mea ad celeſtem hierarchi-
am intemerata ſaluabat. ſublatꝰ eſt ſimul
omnis decor ordinis in q̄ ꝑma fundabat.
Priores illi ſub q̄bus magna felicitate flo-
rui/ſapia celeſti fideq̄ feruebāt. Iſti poſte-
riores carnali prudētia corrūpunt. Illi in-
flāmabāt amore dei. iſti flagrāt amore mū-
di. Illi firmabant in vero bono/ſpe ſolida
iſti ſpe mēdacij falſ bōis inhereſcūt. Quo
fit vt queadmodū illi ꝑ ſapiā ſpūs ceteraſ-
q̄ claras virtutes/meū regnū fundauerunt
ornauerūt/ampliauerūt/ſic iſti per carnis
prudentiā ceteraq̄ feda vitia/idem diruāt
maculēt reſtringant. Nā cū caro ꝯcupiſcat
aduerſus ſpm̄/cui dubiū ē leges carnis ſpi-
ritualē policiā potiꝰ ſubruere q̄ ſaluare. de-
terrere q̄ emēdare. minuere q̄ augere: Re-
cte dicit ethnicus. Imperiū facile his arti-
bus retineri q̄bus initio partū eſt. Vnde
q: meis ꝓpugnatoribꝰ artes ille deſunt qui-
bus mihi dignitatē ac opes anteceſſores
eoꝝ pepererūt vndiq̄ in meam dignitatē
ac diuitias fit impetꝰ. Et ſicut ex illis tanq̄
pacis radicibꝰ pax lātiſſime exorta eſt. ſic ex
iſtis tanq̄ diſcordiaꝝ ſtirpibꝰ/omnia ſciſ-
mata ⁊ creata ſunt ⁊ nutrita. ¶ O indignū
facinꝰ/o ſceleratiſſimā ꝑditionem. milites
mei ⁊ q̄dez filij quos ad honores maximos
opeſq̄ ſublimaui/proiectis armis ſponſi
mei. lorica iuſticie. ſcuto fidei. galea ſalutiſ
⁊ gladio ſpiritus/ad hoſtem capitalē trāſ-
fugerūt/pactoq̄ turpiſſime pacis federe ar-
maturā illius induerūt. loricā iiuſticie. ſcu-
tū prudentie carnalis. galeam amoris mū-
dani. gladiū carnis quod eſt verbum men-
dax diaboli. Vnde pungnant contra me ⁊
in materna viſcera vires ꝯuertunt. Quos
aduocē defēſores q̄s querā adiutores. q̄s
mihi ꝓpugnatores ſperē nō a filijs ꝯrelicta
tm̄ ſed hoſtiliter impugnata: Olī olim ſe-
uiēte tirānoꝝ rabie/me tutata eſt ꝯſtantia
martyꝝ. inuoleſcēte hereticoꝝ fraudulenta
calliditate me ꝓtexit ſapientia doctorū mo-
do quid agam cum amici mei ⁊ ꝓximi/ad-
uerſum me appropinquauerunt ⁊ ſteterūt
¶ An non ergo ſunt prudentes congeren-
dis opibus. iuſtruendis dapibus. cumu- D
landis honoribuſ. pompis fouendis: ⁊ ne-
gligentes regendis plebibꝰ. alendis paupi-
bus. diligendis hūilibus. ⁊ ſupfluitātibuſ
coercendis: An non potiꝰ de beneficijs di-
ſceptant ꝑ legeſ Iuſtiniani/q̄ populū eru-
diāt ⁊ doceāt legē xpi: doceant dico imo di-
ſcant. Nā q̄ne e ſacerdotū nūero mihi dab-
nō ignarū legis xpi. An nō augmētis pluſ
inhiāt facultatū q̄ lucris animaꝝ: Quis
aūt hec a carnis prudētia pficiſci negaue-
rit: Iā vero mltas mihi mouerunt lachry-
mas carnalis amoris argumēta clariſſima
cū aliū ambitione corruptū ꝑ ſcelus digni-
tates rape conari cernerē. ingratum abire.
eaꝝ abuti potentia. ꝑ eam vim adhibere.
auꝝ polliceri. minis terrere. allicere blādi-
cijs/fas nefaſq̄ ꝯfundere. non reuocatum
neq̄ metu legū neq̄ exemploꝝ Dathan/⁊
Abyron: Simoniſ magi: regis Oſee. Lan-
gebā quoq̄ cernens alios auaricia rapaci
oues ſpoliare/exactionibꝰ exactiōes cumu-
lare. accuſatiōes ſtruere. ſerere lites. falſis
criminibus inuocentes impetere. congere-
re pecunias. terrenis tantūmodo negocia-
tioibus intendere/quibus ſalubriter con-
ſultū putarent ſi mallent Ariſtotelē audire
q̄ apoſtoli ꝑterire mandatū. Ille patribuſ
familias cōpulentis cōſiliū dat vt admini-
ſtrandaꝝ facultatū atq̄ familie negocium
ꝓcuratoribꝰ imponāt. ipi vero ſimilr viuāt
aut philoſophētur. Sed modicum miro q̄
apu d iſtos Ariſtotelē contemni/apud q̄s
nihil valet apoſtoloꝝ exemplū ſalubre. q̄
ne verbum dei relinq̄re cogerent ſeptē dia-
cones ꝑ miniſterio menſaꝝ inſtituerunt.
Nec ſine lachrymis inſpicere poterā aliū
concubinatu pollui. cui tamē vt puritatē
angelicam emuletur connubium eſt inter-
dictum. luxuriā non clam. ſz in ꝓpatulo ha-
bere. fedis factis feda verba cōiungere. da-
pibus implere ventrem. inebriari vino do-
ctum ⁊ ad calicē vigilanti ſtertere naſo. q̄
mille malis alijs ꝓpe ꝯſpectis. fluebant mi-
hi lachryme. nec fluere deſinent niſi malas
iſtas radices peioꝝ germinū mr̄es/ſucci- I
ſas agnouero. ¶ Nam q̄d poſtremo deſpe-
mēdaci pferā: Quid ſacēdotes ſpare dicam
vrꝝ ſempitnā gliam. Hec pfecto coꝝ po-
ſtrema cura ē. Sz q̄d: Sperāt bn̄ficia cō-

ſequi. ſperant emolimēta t̃rena. ſub noua
lege veteraſcūt. cū nouis p̄mijs eternisq; re
lictis ad legis moyſi vetuſtatē reſoluūt̃/ ⁊ ex
ſchola credo ſtoicoꝝ nō certe xp̄ianoꝝ ho-
nores iſtos caducos bn̄ficioꝝ/ v̄tutis pre-
mia ducūt. Quod facturos n̄ exiſtimo niſi ita
oculos ad opes honoreſq; ꝯuerterēt. vt o-
nera nō aduerterēt. niſi honoꝝ dulcedinē
⁊ nō onerū amaritudinē inſpicerēt. An ti-
bi videt̃ nauclerꝰ ſūmis tēpeſtatibꝫ vſq; ad
finē dieꝝ meoꝝ mari iactādus recte p̄miū
putare terrenū cōmodū qđ tātis ꝑiculis cō
iunctū viderit. Nō putabit inq̄s. niſi tem
peſtatis imemor. Certe q̄s viator ꝓ laboꝝ
p̄mio eā pecuniā ſuſceperit. quā niſi ꝑ medi
os latrones ꝑdoneſq; manu ſꝑ portauerit
poſſidere nō liceat. Nullus inq̄s niſi ſalu
tis oblitꝰ. Ergo ſi in bn̄ficijs ſtatū lubricū
ſempit̃neq; pene nimis facile ꝑiculū ineſ-
ſe certū ſit. q̄s intelligēs nō ea magis ſuſci-
pere metuat/ timore ꝑiculoꝝ q̄ɜ q̄rat ſpe cō
cōmodoꝝ. Quo circa ſoleo mirari qđ hi ſi
bi voluerūt q̄ p̄miū gr̄as expectatiuas ap-
plātauerūt. ſed vt video iā dudū vera reruꝫ
vocabula amiſſa ſūt. Habes itaq; vel ma-
ximas afflictionis mee cauſas/ qꝛ dū oēs
q̄ ſua ſūt q̄rūt nō q̄ Jeſu xp̄i/ ⁊ qđ ſibi vtile
ē qđ nō m̄tis/ duꝫ ſuaui carnis paſtui tm̄
carnales intendūt. currunt ad honores. o-
nera reijciūt/ q̄rūt iocūda/ moleſta fugiunt
qđ in alieno ſtatu dulce viderint ad ſe rape
re. qđ in ꝓprio amaꝝ cognouerūt in alios
ꝓijcere moliunt̃. Inde diſcordie. lites. ſciſ-
mata. rixe. ſimultates ⁊ totꝰ ordis mei tur
piſſima ꝯfuſio. Quero dn̄e ſi tu ab his peſti-
bus h̄ tpe libabis ac reſtitues regnū iſrael?
Et ſpero vt reſtituas. Quod facturū ſubinde
ſpero. Quippe ſpūalibꝫ l̄ris eruditiſſimos
ſacerdotes/ dei legē ignorare nō feres. vti ſi
ne dānationis ꝑiculis ignorare nequeūt.
Quod multis auctoritatibꝫ ſacre ſcp̄ture ꝯfir
mareꝫ ſed breuitati ſtudenduꝫ eſt. Deniq;
cū a puero te celeſtis religio ſuſceptū adeo
ſpūaliter viuere docuerit. vt id tibi in natu
raꝫ ꝯuerſuꝫ ſit. aduocab ſpūales viros ad
bn̄ficia/ ab his carnales arcebis. Excludes
q̄s ſpes improba ad ipoꝛtune petendū im
pulerit/ ſed iuitos intrare coges. q̄s ꝑuipē-
dere terrena cōparatione celeſtiū agnoueris.
Exinde confuſionē p̄ntis tp̄is reduces ad
diſtinctionē ordis. Coges quēq; ſuū tenere
locū/ ſuo gradu ꝯtētari/ offm̄ exercere ordis
ſuſcepti/ limites nō excedere. nō ꝑturbare
terminos poſitos a p̄rib. Jubebis quēli-
bet eē ꝯtentū mēſura ſtatuū decēte. Et qm̄
praue cupiditati t̃minū iponit nēo. tu oībꝫ
ꝓfigere conaberis. Precipies ſemiare ſpūa-
lia q̄ metūt carnalia. Ecōtra leges recte la-
tas q̄ɜlibet iportunitate petentiū fatigeris
nūq̄ɜ diſpenſab niſi aut neceſſitas vrgeat/
aut cōis ꝓuocet vtilitas. Alioq̄n fuerit po
tius crudelis diſſipatio/ q̄ɜ iuſta diſpēſatio.
Caueb diſpēſatōeɜ ipam lege cōiorē facere
ne turpe ſit ſi regulā ſua vincat exceptio ¶
Si hec feceris ad q̄ te ſuſcepti officij debi
tū aſtringit. tu ſciſmatū auulſ radicibꝫ/ pax
ipa xp̄iana ſibi terraꝝ orbē denuo v̄dica-
bit. Et in h̄ poſitū eſt vnicū pacis ſtabile fū-
damentū/ ſine q̄ ſi q̄s edificare voluerit ni-
hilo plꝰ agit/ q̄ɜ ſi det operā vt ḡuia tecta ꝑi
etib arūdineis ſupimponat. Hoꝝ corru
ptio fuit p̄ma cā mali. q̄ꝝ moꝝ correctō
erit p̄ma cā boni. Vere hic labor h̄ opꝰ eſt.
nec h̄ facere poſſis niſi te ꝓpinq̄ tui ac domē
ſtici iuuerint. Proinde gregoriano exēplo
ꝑſuaſus aduocab tibi tantoꝝ laboꝝ ſocios
clericoꝝ ac religioſoꝝ q̄ſq; prudētiſſimos
ac optios. Orna ab domū tuā ſcis/ pruden-
tibꝫ/ modeſtis/ integris/ incorruptis. Quā
eni domū decet ſcitudo ſi nō tuā dn̄e? Cer-
te pax ꝓfutura eſt tua vniꝰ iuſticia/ ſi eā vi
cerit diſſimil alioꝝ affectio. Ceteris ſubin-
de mēbris tuis/ regiſq; ſummi ſecutꝰ exem
plū. quēadmodū ab illo diſcurrūt aſſidue
ſpūs angelici ad hoīm miſteria. ſic diriges
ꝑ orbē terraꝝ pacis nuncios. ¶ Vide tn̄
q̄libus mēbris vtaris. Sūt q̄dam parali-
tica q̄ ſi volueris in dextruꝫ mouere/ praue
potꝰ ferent̃ in ſiniſtruꝫ. Proinde magna
cura tibi ſubeūda eſt/ vt ad h̄ miniſterium
idonea diligas. Poſt habeb rex minoruꝫ
curas/ vt huic maxime maior ac efficacior
inſudas. Vide q̄ſo ſi careas oneribꝫ. vide
ſiquis alius tanta ſolicitudine fatigetur q̄ɜ
tu. Vere h̄ dixerim ſummꝰ honor ſum-
mus onꝰ. Sed ne te onꝰ terreat/ ſi bn̄ mini
ſtraueris ſūmi oneris ſūmū p̄miuꝫ. Vide
deniq; ſi nō tibi incūbat cum eximio rege
pſallere/ durū quidē ſed vigilātis viri can-
ticū. Si dedero ſomnū oculis meis ⁊ pal-
pebris meis dormitationē/ ⁊ requiem tp̄i-
bus meis donec inueniā locuꝫ dn̄o. Sed
quē locū? Pacē/ nēpe. In pace factꝰ eſt lo-
cus eius. Sed que nā eſt hec pax? tranq̄lla
bonoꝝ ꝯcordia. Nō eſt eni pax ipijs dicit
dn̄s Tolle igit̃ vitia. reduc v̄tutes. Redde

mihi formã. redde vitã. redde etiã cū dño
gratū locū iuenire/cū ħ tpe regnū iſrael re-
ſtitueris. ¶ Hec eccl'ia tecū. Luius vocib⁹
nihil aliud adijcio/niſi ꝑcationē hūilē. vt
det de⁹ dies vite ac robur ꝟtutꝫ/vt ſub tuo
pōtificō pulcre pacis dilatationē ampliſſi-
mam videre poſſimus/Amen. Finit.

Incipit ſermo eiuſ-
dem hitus maſſilie corã papa Benedicto/
Anno. Mccccij. nona nouembris.

Benedic hereditati tue ſctiſſi-
me pater Benenedicte/ bene-
dic obſecramus/vt ſcḋm nomē
tuum ſit ⁊ laus ⁊ opatio tua/
det benedictionē benedictus
quoniã abſq3 benedictione preuia eloqui-
um noſtrū prorſus eſſet inualidū. eloquiū
inq3/quod ego ſeruus tu⁹ pro parte ⁊ no-
mine hereditatis tue peculiaris. que ē vni-
uerſitas pariſieñ/ꝑclariſſima abſq3 dubita-
tione ⁊ primogenita ſtudioꝝ. habitur⁹ ſuꝫ
cum iſtis legatis ſuis ꝑclariſſimis ⁊ proba-
tiſſimis certe viris. S.t. fideliſſimis /qui-
bus aſſociatus ſum immeritus/⁊ dux ver-
bi fact⁹. ⁊ hoc te propicio/pater beatiſſime
te benedicēte. te benigno. Alioquin niſi tu
domin⁹ dederis benignitatē terra noſtra q̄
eſt heriditas tua. quo pacto dabit fructum
ſuū. Niſi benedictionē dederit legiſlator/
ſubditi quib⁹ paſſib⁹ ibūt de virtute in ꝟtu-
tem? Deniq3 niſi tu domin⁹ iuſſeris bene-
dicere. quo auſu auderet paruitas mea co-
ram ſūma tue beatitudinis celſitudie in cō-
ſpectu huius celebris conuentus indig-
num os aperire. Igit̄ Benedicte pater ſan-
cte benedic tu mihi. benedic ⁊ hereditati
tue. Hanc ego benedictionis gratiam re-
portare ſperãs a beniuolētiſſimo ⁊ ſereniſ-
ſimo S.t. ſpū/aperio rurſus fident̄ os me-
um/vtēs cōpellatione ſingulari nō quidēꝫ
p indignitate (pcul nefas tale) ſed p ſingu-
lari dignitate. ſicut tua ſingularis eſt digni-
tas. ne q̄s indigne ferat morē iſtū loquen-
di ad deū ⁊ ꝑſcã ſcōꝝ patꝝ ⁊ oratoꝝ ꝯſuetu-
dinē. ⁊ obſecrãs dico ꝓphetica iꝑcatione
Bn̄dic hereditati tue. ¶ Hereditas hec
tua cuius benedictionē expetim⁹. duplex
inuenit̄. vl'is ⁊ ptial'. iuxta q̄ḋ orōem nr̄am
in duos ſecernim⁹ articulos ſic ad duo ꝓn-
cipalit̄ miſſi ſum⁹. ¶ Primū ⁊ ħ ꝓcipuū ē
q̄rere pacē ſup iſrael. ħ eſt ſup ecciam q̄ eſt
vl'is hereditas tua. Hereditas mea iſrael

ait ille cui⁹ vicari⁹ es in terris. ⁊ a q̄ tu pa-
ſtor illi. tu colon⁹ ⁊ agricola ſupm⁹ plat⁹ es
Propterea ſane cū btō Martino/cuius in-
ſtat celebritas/felicē hāc virtutū ſuaꝝ con-
ſummationē exiſtimare debes ſi pacē eccie
integrã reliq̄ris. ¶ Alter ꝑinde nr̄e legatō-
nis articulus ē/bn̄dictionē graꝝ poſtula-
re p altera hereditate tua quodammō pe-
culiari. ⁊ q̄ eſt eccl'iaſtice hereditatis ps q̄-
dã florētiſſima ⁊ ꝑclariſſima ⁊ electa. pace
aliaꝝ dixerim. De q̄ gl'iari potes ꝓphetica
exultatione/etenī hereditas mea ꝑclara eſt
mihi. Hec eſt hūilis ⁊ dūota S.t. filia/pa-
riſieñ vniuerſitas. q̄/cum iacob/nō dimit-
tet te. niſi benedixeris ei. conſurgente au-
rora benignitatis tue/⁊ ſerenitatis tue. ¶
Eget nimiū vtraq3 hereditas iſta bn̄dictō-
ne tua. vt apiēte te manū tuã/manū tue bn̄-
dictionis/oīa ipleant̄ bonitate. ⁊ dñi ſit ſa-
lus/⁊ ſup pplm tuū bn̄dictio tua. Inuaſit
itaq3 hereditatē eccie aper de ſilua ⁊ ſingu-
laris fer⁹ depaſtus eſt eã. Oues q̄q3 ⁊ cete-
ros armētoꝝ greges/ħ eſt pplos ſimplices
⁊ oīs ꝯditionis hoīes miſerãdo more/⁊ ex-
ecrãda penit⁹ diuiſione diſpſerūt. ⁊ heredi-
tatē tuam vexauerūt. Quã ego olim clades
iuuenis paſtorio carmine deplorãs Ethe⁹
inq̄. Heu gregis īpacata lues nimis. heu
graue ruris exitiū expta. heu pecoris ſors
altera ſemp/aut perit externo inſultu ſuf-
fert vl' acerbos/herētesq3 cuti morbos vicia
ve dãna/q̄lia miſteriū nē patit̄ pec⁹/omia
poſtq̄/fato ꝟſa malo tps tulit/⁊ fuit error/
ritaq3 paſtorum ſub quem meet innocu⁹
grex/ductorē trepidat/fugiunt ps altera ti-
brim/ps rodanum/nullo in certo pars al-
tera ſiſtit. ¶ Tuū ꝟo eſt pater btiſſime tali-
bus hereditatis tue calamitatib⁹ obuiare.
ſue deſolationi opem ferre. ſuū quoq3 ma-
ledictionis ſciſmatice opprobriū in bene-
dictionem pacis decorã ⁊ fecundã imuta-
re. Oues in hac hereditate tua diſpſe ſunt.
tu eas collige. ꝯfracte ſunt. tu alliga. ſaucie
ſunt. tu ſana. errantes ſunt. tu reuoca. ꝑdi-
te ſunt. tu eas q̄ſitas ⁊ inuētas ꝓprijs hūe-
ris ⁊ btis benign⁹ imponēs gregi ſuo ꝯſo-
cia. Q. ſi aliq̄ fortaſſis mirabili viciſſitudi-
ne mutate ſūt in lupos ⁊ beluas feroces et
ſeuas. vt de ſocijs vlixis p circē poetica et
moralis ē narratio. tu eas nō enecare nō p-
dere volueris. Bonis q̄dē ⁊ diſcholis debi-
tor es/ſapiētib⁹ ⁊ inſipiētib⁹. Sꝫ poteti ꝟ-
tute bn̄dictionis tue. in mia ⁊ mãſuetudie.